

Свечин К. Б. Результаты изучения закономерностей индивидуального развития сельскохозяйственных животных и их использование в практике животноводства. — В сб.: Закономерности индивидуального развития сельскохозяйственных животных. М., «Колос», 1964.

Томмэ М. Ф. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных. М., «Колос», 1969.

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ ХУДОБИ В КОЛГОСПАХ І РАДГОСПАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

О. І. СЕРГІЄНКО, кандидат ветеринарних наук

Племінну роботу у Львівській області здійснюють вісім державних станцій з племінної справи і штучного осіменіння сільськогосподарських тварин, три племінних заводи, один племрадгосп і 68 племінних ферм. У племінних господарствах налічується близько 130 тис. голів великої рогатої худоби, в тому числі 48,2 тис. корів, або близько 30% від загального стада. Все маточне поголів'я великої рогатої худоби колгоспів і радгоспів осіменяють штучно.

На держплемстанціях утримують 265 висококласних бугаїв-плідників, з яких 44 перевірені за якістю потомства. На 7 станціях та в 18 районах області впроваджено осіменіння корів і телиць глибокозамороженою спермою.

Основна планова порода великої рогатої худоби — чорно-ряба. Вона становить 84,0% загального породного поголів'я, а симентальська — 16,0%. За даними бонітування, в 1975 р. середня продуктивність корів племінних ферм чорно-рябої породи становила 3231 кг жирністю 3,56%, а провідних груп — відповідно 3403 кг і 3,63%.

Кращі племінні господарства і держплемстанції області постійно беруть участь у Всесоюзному конкурсі на краще ведення племінної роботи.

У 1975 р. в області до Державної племінної книги внесено 778 голів великої рогатої худоби, в тому числі 44 бугаї і 734 корови.

У господарствах щороку заготовляють значну кількість племінного молодняка великої рогатої худоби. Так, у 1975 р. заготовлено 16,6 тис. голів, з яких 12,0 тис. реалізовано в інші області.

Основним завданням племінної роботи є виведення високопродуктивних корів, які б мали генетичний потенціал за молочною продуктивністю не менше 5000—6000 кг молока в рік і були б придатні для використання в умовах промислової технології.

З метою спрямованого вирощування телиць для великих механізованих комплексів в області створено 22 спеціалізованих господарств, в яких вирощують близько 30 тис. телиць. Це дасть змогу організувати молочні комплекси в основному за рахунок нетелей і переводити в основне стадо не менше 25% первісток. Наприклад, у колгоспі «Правда» Бродівського району вирощують понад 2,5 тис. телиць. Починають їх осіменяти в 15—17-місячному віці при досягненні середньої живої ваги 345 кг.

1. Динаміка осіменіння телиць у господарствах Львівщини за кварталами року

Роки	Всього осіменено, тис. голів	Перший квартал		Другий квартал		Третій квартал		Четвертий квартал	
		тис. голів	%	тис. голів	%	тис. голів	%	тис. голів	%
1967	34,5	12,2	35,4	8,9	25,8	10,2	29,4	3,2	9,4
1968	37,2	12,4	33,2	11,5	30,9	9,5	25,5	3,8	10,4
1969	38,8	15,2	39,1	8,4	22,2	10,5	27,0	4,7	11,7
1970	40,1	16,3	40,6	8,9	22,2	10,3	25,8	4,6	11,4
1971	40,2	16,9	42,0	9,7	24,1	9,3	23,2	4,3	10,7
1972	41,8	16,8	40,8	10,6	25,3	9,7	23,2	4,7	11,2
1973	44,2	17,6	39,8	10,4	23,6	10,7	24,2	5,5	12,4
1974	45,5	19,8	43,6	9,9	21,8	7,5	16,4	8,3	18,2
1975	46,7	20,2	43,3	9,6	20,5	9,9	21,2	7,0	15,0
В середньому	41,0	16,4	40,0	9,8	23,9	9,7	23,7	5,1	12,4

Щоб запобігти неплідності маточного поголів'я, ветеринарні і зоотехнічні спеціалісти області впроваджують науково обгрунтовані методи роботи. Зокрема, осіменіння корів у перший місяць після отелення, використання бугаїв-пробників для стимуляції й виявлення охоти у корів та телиць, диспансеризацію корів з проведенням клініко-біохімічних і акушерсько-гінекологічних досліджень, організацію активних прогулянок, допомогу при родах і лікування хворих тварин, а також стимуляцію статевої циклічності корів гормональними препаратами.

Щоквартально здійснюють ветеринарний огляд маточного поголів'я з проведенням необхідних клініко-біохімічних досліджень. Усіх тварин через 2 місяці після штучного осіменіння ректально досліджують на тільність.

Корів, у яких не проявилась статевая циклічність через місяць після отелення, беруть на облік, регулярно досліджують, при необхідності викликають стимуляцію статевої циклічності або лікують до запліднення після штучного осіменіння. За тільними тваринами і в післяродовий період встановлюють нагляд.

2. Динаміка отелення корів і нетелей у колгоспах Львівщини за 1969—1975 рр.

Роки	Всього отелилося корів і нетелей	В тому числі двійнятами		Перебіг ро нормальний
		голів	% до тих, що отелилися	
1969	138 602	1151	0,83	126 683
1970	136 869	892	0,65	125 372
1971	138 922	1065	0,77	128 225
1972	144 944	1503	1,05	136 673
1973	149 904	1496	0,99	142 058
1974	155 123	1512	0,97	143 118
1975	148 479	1492	1,00	138 610
В середньому	144 691	1301	0,90	134,391

В останні роки в господарствах області на кожні 100 корів, наявних на початок року, осіменяють 25—28 телиць, з яких телиться 17—20 голів. Поряд з поліпшенням контролю за виявленням статевої циклічності і осіменінням телиць в осінньо-зимові періоди цьому сприяло забезпечення необхідних умов утримання їх протягом року.

В першому кварталі осіменяють у середньому 41,0% телиць, а в IV — лише 12,4%, хоча за осінньо-зимові місяці осіменяють їх 53,4%, а в окремі роки цей показник ще вищий (табл. 1).

Роди і післяродовий період у 92,8% корів і нетелей проходять нормально (табл. 2).

Аналіз показав, що на 100 корів, які отелилися, одержують по 98,8 — 99,2 теляти.

Значним резервом збільшення виходу телят є організація належної годівлі, утримання і використання тільних корів, створення умов, що запобігають абортам і мертвонародженню. За останні роки кількість абортів і мертвонароджених дещо зменшилась. Кількість випадків патологічного перебігу родів і післяродового періоду зменшилась від 8,6% у 1969 р. до 5,3% в 1975 р., збільшилась заплідненість корів після першого осіменіння (табл. 3).

Прояв статевої циклічності та заплідненість тварин тісно пов'язані з перебігом родів і післяродового періоду.

Після нормального перебігу родів і післяродового періоду на першому місяці статева циклічність проявляється у 34,8% тварин, заплідненість у них становить 68,6%. При патологічному перебігу родів і післяродового періоду на першому місяці після отелення статева циклічність проявляється лише у 4,7% корів, заплідненість їх становить 24,2%.

У Львівській області для стимуляції і виявлення статевого циклу щороку використовують 450—550 бугаїв-пробників. Аналіз показав, що заплідненість корів і телиць при використанні бугаїв-пробників підвищується на 8—13% і значно скорочується післяродовий період.

У результаті впровадження комплексу організаційно-господарських і ветеринарно-зоотехнічних заходів досягнуті деякі успіхи

дів і післяродового періоду				Всього одержано живих телят	
патологічний		з них		голів	% до народжених
голів	% до тих, що отелилися	абортів	мертвонароджених телят		
11 919	8,6	832	1908	137 013	98,8
11 497	8,4	959	1610	135 192	98,8
10 697	7,7	900	1746	137 341	98,9
8 271	5,7	857	1739	143 851	99,2
7 846	5,2	877	1741	148 782	99,0
10 371	6,7	1161	1985	153 489	98,9
8 103	5,5	1268	1990	146,713	98,8
9 815	6,8	979	1817	143 197	99,0

3. Прояв статевої циклічності та заплідненість корів і теляць у колгоспах Львівської області за 1969—1975 рр.

Роки	Всього отелилось корів і телесей	З них проявили статеву циклічність		З них запліднилось після першого осіменіння		В тому числі на першому місяці після отелення			
		голів	%	голів	%	проявили статеву циклічність		з них запліднилось	
						голів	%	голів	%
1969	138 602	111 887	80,0	75 181	67,2	26 333	23,5	17 749	67,4
1970	136 869	115 603	84,0	79 608	68,9	35 966	31,1	24 583	68,3
1971	138 922	113 296	81,0	77 732	68,6	32 339	28,5	22 433	69,4
1972	144 944	121 786	84,0	85 506	70,2	41 379	34,0	28 783	69,6
1973	149 904	125 619	83,8	87 054	69,3	43 087	34,3	29 687	68,9
1974	156 635	131 126	83,7	90 623	69,1	45 772	34,9	31 214	68,2
1975	149 971	125 218	83,5	87 639	70,0	43 938	35,1	30 085	68,5
В середньому	145 121	120 648	83,1	83 336	69,1	38 402	31,8	26 362	68,6

4. Вихід телят на 100 корів у колгоспах і радгоспах республіки та Львівської області за 1967—1975 рр.

Роки	По республіці			По Львівській області			
	одержано телят на 100 корів	темпи росту, %		одержано телят на 100 корів	темпи росту, %		
		до 1967 р.	до попереднього року		до 1967 р.	до попереднього року	до республіканського показника
1967	80	100,0	100,0	83	100,0	100,0	103,7
1968	81	101,3	101,3	85	102,4	102,4	105,0
1969	81	101,3	100,0	90	108,4	105,9	111,1
1970	82	102,5	101,2	88	106,0	97,8	107,3
1971	80	100,0	97,6	86	103,6	97,7	107,5
1972	81	101,3	101,3	87	104,8	101,2	107,4
1973	81	101,3	100,0	88	106,0	101,1	108,6
1974	84	105,0	103,8	86	103,6	97,7	102,4
1975	84	105,0	100,0	85	102,4	99,0	101,2

5. Динаміка одержання телят на 100 корів у колгоспах Львівської області за 1967—1975 рр.

Роки	Загальна кількість господарств	Одержано телят на 100 корів	Кількість господарств, що одержали телят					
			95 і більше	90—94	85—89	80—84	70—79	менше 70
1967	377	83	54	48	70	59	90	56
1968	371	85	75	35	67	78	93	23
1969	359	91	110	68	73	56	44	8
1970	343	88	78	49	66	69	54	27
1971	379	87	92	50	67	63	66	41
1972	374	87	86	62	76	57	72	21
1973	368	89	94	72	73	64	53	12
1974	324	87	69	63	71	61	37	23
1975	295	86	59	58	65	54	41	18

у відтворенні стада. Так, якщо в 1967 р. від 100 корів було одержано 83 теляти, то в 1975 р. — 85 (табл. 4).

З року в рік значна кількість господарств одержують від 100 корів по 95 телят і більше (табл. 5).

Проте нашим завданням є на основі узагальнення досвіду передовиків по відтворенню стада домогтися одержання від 100 корів по 100—105 телят. Це дасть змогу значно підвищити продуктивність тварин і успішно виконувати завдання по виробництву та продажу державі продуктів тваринництва.

ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ФУНКЦІЇ КОРІВ ПІД ВПЛИВОМ ФОСФОРНИХ СПОЛУК *

Д. Д. ГРЕБЦОВ, науковий співробітник

Український науково-дослідний інститут тваринництва степових районів
ім. М. Ф. Іванова «Асканія-Нова»

Сучасними дослідженнями доведено, що відтворювальна функція сільськогосподарських тварин більшою мірою залежить від повноцінної годівлі, ніж всі інші функції організму.

Серед факторів, що визначають повноцінність годівлі тварин, істотне значення мають мінеральні солі, зокрема фосфорні сполуки. Відомо, що фосфор в організмі тварин бере активну участь в обміні речовин та енергії. Хронічний дефіцит фосфору супроводжується у тварин порушенням вуглеводно-жирового і азотного обміну. Завершуються наслідки фосфорного голодування демінералізацією або патологією мінералізації кістяка, зниженням продуктивності, погіршенням здоров'я та різким зниженням відтворювальної функції організму (І. С. Попов, 1946; П. Д. Пшеничний, 1959; Г. І. Кисельов, 1969).

До останнього часу на Україні, як і в інших районах нашої країни, у раціонах корів спостерігався великий дефіцит фосфору (25—35% норми) і надлишок кальцію (17—25% норми; Г. Кліценко, 1975). Про вміст фосфорних сполук в організмі тільних та лактуючих корів судять насамперед за вмістом неорганічного фосфору в крові. Дослідженнями І. Чижика (1959) доведено, що в сироватці крові міститься 4—6 мг% неорганічного фосфору. За даними Г. Белехова та А. Чубинської (1969), його вміст дорівнює 4,5—5,15 мг%. Наявність неорганічного фосфору нижче або вище цього рівня вважають як показник фосфорної нестачі або порушення фосфорного обміну.

У наших дослідах (1971—1972 рр.) наявність неорганічного фосфору в сироватці крові великої рогатої худоби була нижче норми на 14—40% у стійловий, та на 30—57% у пасовищний періоди.

Враховуючи особливе значення мінеральної годівлі при нестачі фосфору в кормах, ми провели дослідження, спрямовані на вив-

* Науковий керівник — доктор біологічних наук Ю. Л. Максимов.